

Z B I Ó R

UKŁADÓW ZBIOROWYCH PRACY

ROK I

Warszawa, dnia 12 lipca 1937 r.

Nr 5

T R E Ś Ć:

	<i>Str.</i>
Pcz. 27. Zarządzenie M. O. S. z dn. 5.VII. 1937 r. o nadaniu układowi zbiorowemu pracy z dnia 27 kwietnia 1937 r. mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich przedsiębiorstw budowlanych na obszarze pow. śremskiego	124
Poz. 28. Zarządzenie M. O. S. z dn. 5.VII. 1937 r. o nadaniu układowi zbiorowemu pracy z dn. 22.IV.1937 r. mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich przedsiębiorstw budowlanych na obszarze miast województwa pomorskiego z wyłączeniem m. Gdyni oraz na obszarze miast w powiatach: bydgoskim, szubińskim, wyrzyskim i m. Bydgoszczy.	12
Pcz. 29. Zarządzenie Kom. Demobil. z dn. 22.VI. 1937 r. o nadaniu mocy obowiązującej orzeczeniu Komisji Pojednawczo-Rozjemczej w Bydgoszczy z dn. 31.V. 1937 r., ustalającemu warunki pracy i płacy w przemyśle ogólnym na obszarze miasta i powiatu Bydgoszcz.	125
Poz. 30. Orzeczenie Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej z dn. 2.VI. 1937 r., ustalające warunki pracy i płacy dla dozorców domowych na obszarze m. Białegostoku na rok służbowy 1937/38	128

ZARZĄDZENIE MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ.

z dnia 5 lipca 1937 r.

o nadaniu układowi zbiorowemu pracy z dnia 27 kwietnia 1937 r. mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich przedsiębiorstw budowlanych na obszarze pow. śremskiego.

Na podstawie art. 21 ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242) i rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 316) nadaję moc powszechnie obowiązującą dla wszystkich przedsiębiorstw budowlanych na obszarze pow. śremskiego układowi zbiorowemu pracy, zawartemu w Śreміe w dniu 27 kwietnia 1937 r.

Tekst powyższego układu został ogłoszony przy obwieszczeniu Ministerstwa Opieki Społecznej z dnia 8 czerwca 1937 r. (Zbiór Układów Zbiorowych Pracy Nr 1, poz. 7).

Minister Opieki Społecznej:
(—) *Marian Zyndram-Kościałkowski*

ZARZĄDZENIE MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ.

z dnia 5 lipca 1937 r.

o nadaniu dodatkowemu układowi zbiorowemu pracy z dnia 22 kwietnia 1937 r. mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich przedsiębiorstw budowlanych na obszarze miast województwa pomorskiego z wyłączeniem m. Gdyni oraz na obszarze miast w powiatach: bydgoskim, szubińskim, wyrzyskim i m. Bydgoszczy.

Na podstawie art. 21 ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242) i rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 316) nadaję moc powszechnie obowiązującą dla wszystkich przedsiębiorstw budowlanych na obszarze miast województwa pomorskiego z wyłączeniem m. Gdyni oraz na obszarze miast w powiatach: bydgoskim, szubińskim, wyrzyskim i m. Bydgoszczy dodatkowemu układowi zbio-

rowemu pracy, zawartemu w Bydgoszczy w dniu 22 kwietnia 1937 r.

Tekst powyższego układu został ogłoszony przy obwieszczeniu Ministerstwa Opieki Społecznej z dnia 8 czerwca 1937 r. (Zb. Układów Zbiorowych Pracy Nr 1, poz. 8).

Minister Opieki Społecznej:

(—) *Marian Zyndram-Kościałkowski*

29.

Z A R Z Ą D Z E N I E K O M I S A R Z A D E M O B I L I Z A C Y J N E G O

dla obszaru województwa pomorskiego, miasta i powiatu Bydgoszcz, miasta i powiatu Inowrocław oraz powiatów szubińskiego i wyrzyskiego

z dnia 22 czerwca 1937 r.

o nadaniu mocy obowiązującej orzeczeniu Komisji Pojednawczo-Rozjemczej w Bydgoszczy z dnia 31 maja 1937 r. w sprawie warunków pracy i płacy w przemyśle ogólnym na obszarze miasta i powiatu Bydgoszcz.

Na podstawie § 23 rozporządzenia o przyjmowaniu i wydalaniu robotników podczas okresu demobilizacji gospodarczej z dnia 3 września 1919 r. (Dz. Ust. Rzeszy Niem. str. 1500) zarządzam, co następuje:

§ 1.

Orzeczeniu Komisji Pojednawczo-Rozjemczej w Bydgoszczy z dnia 31 maja 1937 r. w sprawie warunków pracy i płacy w przemyśle ogólnym na obszarze miasta i powiatu Bydgoszcz nadaję moc obowiązującą, poczynając od dnia 31 maja 1937 r.

Tekst orzeczenia podany jest w załączeniu do zarządzenia niniejszego.

§ 2.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Zbiorze Układów Zbiorowych Pracy.

Komisarz Demobilizacyjny:

(—) *Inż. H. Zagrodzki*

Zał. do zarz. Kom. Demob. z dn. 22.VI. 1937 r.

ORZECZENIE.

Komisja Pojednawczo-Rozjemcza w Bydgoszczy, działając na podstawie dekretu z dnia 23 grudnia 1918 r. o umowach zbiorowych, wydziałach robotniczych i pracowniczych oraz o rozjemstwie w zatargach pracy (Dz. Ust. Rzeszy Niem. str. 1456), w celu załatwienia zatargu w przemyśle ogólnym na terenie miasta i powiatu Bydgoszcz — na posiedzeniach w dniach 25, 29 i 31 maja 1937 r. w lokalu Zarządu Miejskiego w Bydgoszczy, ul. Jezuicka Nr 1, w składzie, ustalonym zgodnie z § 15 dekretu z dn. 23 grudnia 1918 r. o umowach zbiorowych, wydziałach robotniczych i pracowniczych oraz o rozjemstwie w zatargach pracy (Dz. Ust. Rzeszy Niem. str. 1456)

Przewodniczący:

Roman Ossowski, Sędzia Sądu Okręgowego

Ławnicy stali ze strony
pracodawców:

Konstanty Rejentowicz

Jan Pawlak

Ławnik niestały ze strony
pracodawców:

Józef Piłaczyński

Ławnicy stali ze strony
pracowników:

Mrówczyński Teofil

Cybulski Józef

Ławnik niestały ze strony
pracowników:

Józef Goździewicz

w obecności następujących uczestników zatargu:

ze strony pracodawców:

1) Związek Fabrykantów w Bydgoszczy w osobie p. *Pa-lickiego*,

2) Powszechny Związek Pracodawców w Bydgoszczy w osobie p. *Ludwiczaka*,

3) Związek Pracodawców w zawodzie stolarskim w osobie p. *Hechlińskiego*,

ze strony pracowników:

1) Związek Robotników i Rzemieślników Zjednoczenia Zawodowego Polskiego w osobie p. *Roszaka*,

2) Poznańsko-Pomorski Sekretariat Centralnej Komisji Zw. Zawodowych w Polsce w osobie p. *Matuszewskiego*,

3) Chrześcijańskie Zjednoczenie Zawodowe, Okrąg Pomorsko-Nadnotecki, w osobie p. *Nowakowskiego* i *Bigońskiego*,

4) Związek Metalowców Zjednoczenia Zawodowego Polskiego w osobie p. *Faustyniaka*,

5) Centralny Związek Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce, Sekretariat Okręgowy w Bydgoszczy w osobie p. *Należytego*, po zbadaniu całości sprawy, przeprowadzeniu postępowania dowodowego, wysłuchaniu głosów stron, ustaleniu punktów spornych oraz po stwierdzeniu, że nie można doprowadzić stron, prowadzących spór, do ugody, na podstawie §§ 25, 27 dekretu z dnia 23 grudnia 1918 roku o umowach zbiorowych, wydziałach robotniczych i pracowniczych oraz o rozjemstwie w zatargach pracy (Dz. Ust. Rzeszy Niem. str. 1456)

o r z e k a :

Stawki płac.

§ 1.

Ustala się za godzinę następujące minimalne stawki płac dla pracowników w przemyśle ogólnym na terenie miasta Bydgoszczy i powiatu bydgoskiego:

Kategorie pracowników	I. Bydgoszcz	II. Solec Ku- jowski Koronowo Fordon	IV. Wszystkie inne ośrodki przem. znaj- dujące się po wsiach
Rzemieślnik do 3 lat po nauce	64 gr	60 gr	54 gr
„ po 3 latach	73 „	69 „	63 „
„ „ 6 „	77 „	73 „	66 „
Robotnik przyuczony	58 „	55 „	50 „
„ od 16 do 18 lat	28 „	25 „	23 „
„ ponad 18 do 20 lat	41 „	39 „	36 „
„ „ 20 lat	55 „	52 „	47 „
Robotnica przyuczona	40 „	38 „	34 „
„ od 16 do 18 lat	25 „	24 „	22 „
„ ponad 18 do 20 lat	27 „	25 „	23 „
„ „ 20 lat	32 „	30 „	28 „
Woźnice otrzymują dodatek ty- godniowy	2,35 zł	2,20 zł	2,00 zł

Płace akordowe.

§ 2.

Płace akordowe i premie regulują poszczególne przedsiębiorstwa indywidualnie, przy czym gwarantuje się co najmniej 15% ponad stawkę godzinną wtenczas, gdy akord jest wyrobiony; o ile akord nie jest wyrobiony, płaci się tylko stawkę godzinną.

§ 3.

Orzeczenie niniejsze dotyczy powyżej w orzeczeniu wymienionych i to z wyłączeniem przemysłu budowlanego, ceramicznego, tartaczego i poligraficznego oraz gumowego, jak również tych gałęzi przemysłu, dla których lokalne układy zbiorowe przewidują stawki wyższe.

§ 4.

Stawki wyższe, niż przewiduje powyższe orzeczenie, stosowane w poszczególnych zakładach pracy, pozostają nadal w mocy.

§ 5.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje od dnia 1 czerwca 1937 r. do dnia 31 grudnia 1937 r. z tym, że niewypowiedzenie go przez jedną ze stron na miesiąc przed terminem wygaśnięcia przedłuża ważność orzeczenia na dalszy rok następny.

Bydgoszcz, dnia 31 maja 1937 r.

Przewodniczący:

(—) *Roman Ossowski*

Sędzia Sądu Okręgowego

<p style="text-align: center;">Ławnicy ze strony pracodawców:</p> <p>(—) <i>J. Pilaczyński</i> (—) <i>K. Rejentowicz</i> (—) <i>J. Pawlak</i></p>	<p style="text-align: center;">Ławnicy ze strony pracowników:</p> <p>(—) <i>Goździewicz</i> (—) <i>Cybulski</i> (—) <i>Mrówczyński</i></p>
---	--

30.

ORZECZENIE

**Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej z dnia 2 czerwca 1937 r.,
ustalające warunki pracy i płacy dla dozorców domowych na
obszarze m. Białegostoku na rok służbowy 1937/38.**

Na podstawie ustawy z dnia 16 maja 1922 r. w przedmiocie powołania Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy właścicielami nieruchomości miejskich a dozorcami domowymi (Dz. U. R. P. Nr 39, poz. 324), zmienionej przepisami art. 113 rozporządzenia Prezydenta Rze-

czypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976) oraz pisma Okręgowego Inspektora Pracy VI Okręgu z dnia 30 kwietnia 1937 r. za Nr 13D/2-7 Nadzwyczajna Komisja Rozjemcza w składzie:

Przewodniczący — *Henryk Wolanin*, Inspektor Pracy 34 obwodu, powołany przez Okręgowego Inspektora Pracy VI okręgu w Białymstoku,

Członkowie: Sędzia *Stanisław Brosz*, przewodniczący Sądu Pracy w Białymstoku, powołany przez Prezesa Sądu Okręgowego w Białymstoku i

Stanisław Korwin-Myczkowski, prow. referendarz Urzędu Wojewódzkiego Białostockiego, powołany przez Pana Wojewodę Białostockiego,

na posiedzeniu w dniu 2 czerwca 1937 r.

o r z e k ł a :

Zasady ogólne.

§ 1.

Orzeczenie niniejsze dotyczy z jednej strony wszystkich właścicieli nieruchomości miejskich na obszarze m. Białegostoku, z drugiej strony zatrudnionych przez nich dozorców domowych.

Za dozorcę domu uważa się osobę bez względu na płeć, z wyłączeniem młodocianych do ukończonych lat 18, której właściciel domu lub jego zastępca poruczył utrzymanie w nim porządku w ramach, określonych § 12 niniejszego orzeczenia stosownie do wykonywanych czynności.

Wykonywanie przez dozorcę pracy poza obsługiwaną posesją, jak również zamieszkiwanie poza obrębem tej posesji, nie uszczupla prawa dozorczy do wynagrodzenia i świadczeń.

§ 2.

Warunki pracy i płacy orzeczenia niniejszego obowiązują na rok. Rok służbowy zaczyna się od dnia 1 kwietnia 1937 r., a kończy się dnia 31 marca 1938 roku włącznie.

§ 3.

Orzeczenie niniejsze stanowi podstawę do zawierania umów indywidualnych o pracę.

Indywidualne umowy o pracę, zawierające warunki mniej korzystne dla dozorczy, niż ustalone w niniejszym orzeczeniu, są nieważne i z mocy prawa są zastąpione postanowieniami niniejszego orzeczenia.

Indywidualne umowy o pracę, zawierające warunki korzystniejsze dla pracownika, niż ustalone w niniejszym orzeczeniu, są ważne.

§ 4.

Indywidualne lub zbiorowe zatargi, powstałe na tle niniejszego orzeczenia, podlegają rozpatrywaniu przez Sąd Pracy w Białymstoku. Do czasu załatwienia zatargu przez Sąd Pracy zarówno właścicielowi, jak i dozorczy nie wolno zrywać umowy o pracę, z wyjątkiem wypadków przewidzianych w § 7 niniejszego orzeczenia.

Zawarcie i rozwiązanie umowy o pracę.

§ 5.

Umowę o pracę zawiera się bądź na piśmie, bądź ustnie, bądź też przez dopuszczenie dozorczy do pracy.

Właściciele nieruchomości winni przyjmować dozorców tylko spośród bezrobotnych, zarejestrowanych w Funduszu Pracy, zamieszkałych najmniej rok w Białymstoku.

Pierwsze 14 dni pracy dozorczy stanowią okres próbny. Praca w okresie próbnym zalicza się do okresu czasu pracy dozorczy.

§ 6.

Niezwłocznie po upływie okresu próbnego właściciel nieruchomości lub jego zastępca winien wydać dozorczy książeczkę obrachunkową, zawierającą wyszczególnienie obowiązków dozorczy, spis powierzonych mu inwentarzy oraz kontrolę wydanej mu pensji. Drugi egzemplarz książeczki obrachunkowej właściciel przechowuje u siebie. Oba egzemplarze książeczki obrachunkowej winny być podpisane przez strony. Wzamian za książeczkę obrachunkową, złożoną przez dozorcę u właściciela, celem dokonania w niej zapisów, właściciel winien wydać dozorczy drugi egzemplarz książeczki, przechowywanej u siebie.

§ 7.

Umowa o pracę rozwiązuje się:

a) w okresie próbnym w każdej chwili przez którąkolwiek ze stron bez uprzedniego wypowiedzenia;

b) obie strony obowiązują uprzedzenie o automatycznym rozwiązaniu stosunku służbowego, opartego na niniejszym orzeczeniu; jeżeli stosunek służbowy trwał bez przerwy do lat 10 do dnia 1.IV. 1937 r., obowiązują najmniej jednomiesięczne uprzedzenie, a najpóźniej dnia 28 lutego 1938 r., a jeżeli stosunek służbowy trwał bez przerwy powyżej lat 10 do

dnia 1.IV. 1937 r. obowiązuje najmniej trzymiesięczne uprzedzenie, a najpóźniej dnia 31 grudnia 1937 r.;

c) niewypowiedzenie umowy o pracę do dnia 28 lutego 1938 r. lub też 31 grudnia 1937 roku włącznie oznacza utrzymanie stosunku najmu osobistego na rok następny. Uchylenie się którejkolwiek ze stron od przyjęcia wypowiedzenia umowy o pracę też nie przedłuża. Rozwiązanie stosunku służbowego w ciągu roku nastąpić może jedynie na zasadzie wyroku Sądu Pracy, działającego według obowiązującego prawodawstwa i według kompetencji;

d) wskutek śmierci dozorca.

Uwaga: Osoba przyjęta na miejsce wcielonego do służby wojskowej, a uprzedzona o tym przez pracodawcę przy przyjęciu, może być natychmiast zwolniona po powrocie wcielonego ze służby wojskowej na poprzednie miejsce — bez jakiegokolwiek odszkodowania.

§ 8.

Wypowiedzenie umowy o pracę przez właściciela może być uskutecznione wyłącznie na piśmie i przy tym tylko:

albo przez adnotację w ksiąteczce obrachunkowej,

albo przez wezwanie notarialne,

albo za pośrednictwem Związku Właścicieli Nieruchomości.

§ 9.

Oprócz tego umowa o pracę między stronami ulega rozwiązaniu bez uprzedniego wypowiedzenia, jak również i wypłacenia odszkodowania drogą odnośnego wyroku Sądu Pracy i w wypadku powołania się przez strony na ważne ku temu powody. Ważne powody, upoważniające właściciela nieruchomości do rozwiązania stosunku najmu zachodzą w szczególności:

a) jeśli dozorca lub mieszkający z nim członek rodziny dopuści się czynu karygodnego przeciwko życiu, zdrowiu, majątkowi lub moralności, który zdolny jest spowodować utratę zaufania do niego, jako dozorca;

b) jeśli dozorca przez grube niedbalstwo wyrządzi szkodę domowi lub właścicielowi domu;

c) jeśli dozorca zostanie skazany na areszt nie mniej niż 3 dni prawomocnym orzeczeniem władz administracyjnych lub sądowych;

d) jeśli dozorca zaniedbuje swe obowiązki, wymienione w orzeczeniu niniejszym.

§ 10.

Dozorca domu może zerwać umowę najmu bez wypowiedzenia z prawem żądania od właściciela nieruchomości odszkodowania w wysokości trzechmiesięcznych poborów:

a) jeśli pracodawca dopuści się czynnych zniewag lub ciężkiej obrazy czci względem dozorczy lub członków jego rodziny;

b) jeśli pracodawca lub mieszkający z nim członek rodziny usiłuje nakłonić dozorcę lub członków jego rodziny do czynów nieobyczajnych lub przeciwnych prawu.

Poza tym dozorca domu może zerwać umowę najmu bez wypowiedzenia i bez prawa odszkodowania, jeśli bez oczywistej szkody dla swego zdrowia nie może pełnić obowiązków dozorczy.

Omawianie ważności powodów niezwłocznego rozwiązania umowy najmu przez każdą ze stron podlega orzeczeniu Sądu Pracy.

§ 11.

Właściciel nieruchomości obowiązany jest niezwłocznie po rozwiązaniu stosunku najmu wydać świadectwo dozorczy na jego żądanie. Świadectwo powinno zawierać dane, dotyczące rodzaju i czasu zatrudnienia dozorczy u danego właściciela nieruchomości. Temu ostatniemu nie wolno umieszczać w świadectwie żadnych znaków i uwag.

Obowiązki dozorczy domowego.

§ 12.

Dozorcy domowi dzielą się na dwie grupy, tj. na dozorców stale zamieszkałych w posesji i dozorców przychodzących.

Grupa I-sza.

Do obowiązków dozorców stale zamieszkałych w posesji należy wykonywanie następujących czynności:

a) dbanie o powierzony mu w opiekę dom;

b) wykonywanie sumiennie i troskliwie wszelkich zarządzeń i zleceń pracodawcy w zakresie obowiązków, należących do dozorczy domowego, jak również meldowanie właścicielowi domu lub jego zastępcy o osobach wprowadzających się lub wyprowadzających się z domu wraz z odnoszeniem zameldowań i wymeldowań na żądanie właściciela domu lub jego zastępcy do Zarządu Miejskiego;

c) czuwanie nad bezpieczeństwem domu i jego mieszkań-

ców oraz wzywanie w nagłych wypadkach pomocy organów bezpieczeństwa;

d) dbanie o czystość wszystkich dostępnych części domu, a więc: wjazdu, bram, sieni, klatek schodowych, strychu, piwnicy, wychodków, podwórza oraz innych ubikacji, dostępnych dla publicznego użytku, które to części domu winny być zamiatane i sprzątane codziennie. Klatki schodowe winny być raz na tydzień zmywane na żądanie właściciela domu, jego zastępcy lub lokatorów klatki schodowej;

e) utrzymywanie czystości i porządku na chodniku, jak również na ulicy przed domem, wyrąbywanie lodu, usuwanie śniegu i błota, posypywanie chodników piaskiem itd. z uwzględnieniem przepisów policyjno-sanitarnych;

f) ścisłe stosowanie się w razie epidemii do zleceń władz sanitarnych co do utrzymania czystości i porządku, lub przeprowadzenia dezynfekcji w domu i ubikacjach pomocniczych. O przeszkodach w wykonywaniu tych zleceń winien dozorca donieść właścicielowi lub jego zastępcy;

g) czuwanie nad należytym oświetleniem tych części domu, które w myśl regulaminu winny być oświetlone;

h) dbanie o całość urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, elektrycznych, dzwonek od bram i innych urządzeń publicznych, znajdujących się w domu i ścisłe przestrzeganie regulaminów porządku, wydanych przez Zarząd Miejski lub władze państwowe;

i) otwieranie bramy w porze, w której brama, według przepisów policyjnych, powinna być zamknięta. Dozorca nie jest odpowiedzialny w przypadku niezamknięcia bramy przez lokatora, posiadającego klucz od bramy.

Grupa II-ga.

Do obowiązków dozorca przychodzącego należy:

a) dbanie o czystość wszystkich dostępnych części domu, a więc: wjazdu, bram, sieni, klatek schodowych, strychu, piwnicy, wychodków, podwórza oraz innych ubikacji, dostępnych dla publicznego użytku, które to części domu winny być zamiatane i sprzątane codziennie. Klatki schodowe winny być raz na tydzień zmywane na żądanie właściciela domu, jego zastępcy lub lokatorów klatki schodowej;

b) utrzymywanie czystości i porządku na chodniku, jak również na ulicy przed domem, wyrąbywanie lodu, usuwanie śniegu i błota, posypywanie chodnika piaskiem itd. z uwzględnieniem przepisów policyjno-sanitarnych;

c) stosowanie się do zleceń władz sanitarnych co do utrzymania czystości i porządku lub przeprowadzenia dezynfekcji

w domu i ubikacjach pomocniczych. O przeszkodach w wykonaniu tych zleceń winien dozorca donieść właścicielowi lub jego zastępcy;

d) odnoszenie zameldowań i wymeldowań do Zarządu Miejskiego na żądanie właściciela lub jego zastępcy.

§ 13.

Odpowiedzialność przed władzami za niewykonywanie obowiązków, wymienionych w § 12, ponosi dozorca tak stały jak i przychodzący, z wyjątkiem przypadków, gdy zostanie stwierdzona wina właściciela domu lub jego zastępcy.

§ 14.

Dozorca otrzymuje od właściciela domu narzędzia niezbędne do pracy, jak to: taczkę, drąg żelazny, miotły, łopatę, skrobaczkę, polewaczkę, wapno do dezynfekcji i inne oraz materiały do oświetlenia domu. Właściciel domu obowiązany jest przeznaczyć osobną ubikację do przechowywania powyższych narzędzi i materiałów. Dozorca powinien wszystkie narzędzia utrzymywać w należyтым porządku.

W razie niewydania dozorczy przez właściciela domu narzędzi taksatywnie wymienionych w paragrafie niniejszym, właściciel obowiązany jest wypłacać dozorczy co miesiąc, jednocześnie z pensją, ryczałt za zużycie własnych narzędzi w wysokości: w domach kategorii A — 3 zł., w pozostałych — 2 zł.

Właściciel nieruchomości winien wydać dozorczy stale zamieszkałemu w posesji raz do roku z początkiem roku służbowego szczelnie zapinany fartuch, a w razie niewydania fartucha dozorca domowy otrzymuje ryczałt na zakupienie tegoż w sumie 10 złotych.

§ 15.

Wszelkie czynności dozorczy, związane z jego stanowiskiem, może wykonać sam dozorca lub w jego zastępstwie zdolni do wykonywania tej czynności członkowie jego rodziny.

Dozorca, żona jego oraz członkowie jego rodziny nie są obowiązani do wykonywania osobistych usług lub robót na rzecz właściciela domu lub jego zastępcy. Usługi takie mają być oddzielnie wynagradzane według osobnej umowy.

Wzajemne stosunki.

§ 16.

Właściciele oraz ich zastępców obowiązuje grzeczne traktowanie dozorców i ścisłe przestrzeganie warunków umowy.

Dozorców oraz członków ich rodziny, zamieszkujących razem, obowiązuje grzeczność wobec właścicieli i ich zastępców, ścisłe przestrzeganie umowy, pilne i sumienne spełnianie obowiązków oraz stosowanie się do wszystkich zarządzeń właścicieli lub ich zastępców, jeżeli takowe odnoszą się do wykonywania obowiązków służbowych.

Mieszkanie.

§ 17.

Właściciel nieruchomości obowiązany jest zasadniczo udzielić dozorczy bezpłatnie mieszkania, możliwie blisko bramy, wraz z wodą i światłem. Mieszkanie powinno być w stanie całkowicie używalnym. Dozorca obowiązany jest utrzymywać mieszkanie w porządku. Trzymanie żywego inwentarza w mieszkaniu jest wzbronione.

Utrzymywanie żywego inwentarza w ubikacjach przy domu, gdzie nie stoją ku temu na przeszkodzie przepisy policyjno-sanitarne, może mieć miejsce jedynie za zgodą właściciela domu. Dozorca nie może przyjmować do swego mieszkania sublokatorów oraz udzielać przytułku noclegowego.

Mieszkanie dozorczy winno być co najmniej raz na rok bielone na koszt właściciela domu. W razie niewykonania powyższego przez właściciela, bielenie uskutecznia dozorca na koszt własny z prawem regresu do właściciela nieruchomości w drodze sądowej.

Właściciel obowiązany jest udzielić dozorczy bezpłatnie światła elektrycznego w ilości 1-ej lampki 16-świecowej na mieszkanie, w razie zaś braku instalacji elektrycznej w mieszkaniu dozorczy wydawać naftę w ilości 2-ch litrów miesięcznie w porze letniej i 3-ch litrów w porze zimowej.

O ile właściciel z powodu braku odpowiedniego lokalu nie może udzielić dozorczy stałemu mieszkaniu, obowiązany jest wypłacać jednocześnie z pensją dozorczy stałemu osobny dodatek w wysokości 10 zł miesięcznie.

Po rozwiązaniu stosunku służbowego, przewidzianego w § 7 niniejszego orzeczenia, dozorca obowiązany jest opróżnić zajmowany lokal jednocześnie z dniem zwolnienia z pracy, a najpóźniej w ciągu następujących dni 7-iu.

Ubezpieczenia i urlopy.

§ 18.

Każdy dozorca domowy winien być ubezpieczony na wypadek choroby w Ubezpieczalni Społecznej.

§ 19.

W razie choroby dozorca domowego obowiązki służbowe w jego imieniu wykonywa zastępczo powołany przez dozorcę domu pracownik za wynagrodzeniem w granicach niniejszego orzeczenia, płatnym przez właściciela domu, z prawem potrącenia wypłaconego zastępcy zarobku z wynagrodzenia dozorca.

Przejściowa choroba dozorca domowego, trwająca bez przerwy do 4-ch miesięcy, lub powołanie na ćwiczenia wojskowe nie może być powodem do zwolnienia go ze służby.

§ 20.

W razie śmierci dozorca rodzinie jego, stale z nim zamieszkałej, przysługuje prawo zajmowania nadal mieszkania w ciągu 3-ch miesięcy, poczynając od dnia 1-go następnego miesiąca po dacie zgonu. W powyższym okresie rodzina obowiązana jest sama lub przez zastępcę pełnić obowiązki dozorca za normalnym wynagrodzeniem.

Powyższy obowiązek może być według uznania właściciela nieruchomości zastąpiony przez odszkodowanie w wysokości trzymiesięcznej pensji wraz ze wszystkimi świadczeniami.

W razie śmierci dozorca, nieotrzymującego mieszkania służbowego (§ 17), właściciel nieruchomości obowiązany jest wypłacić rodzinie zmarłego, stale z nim zamieszkałej, zasiłek w wysokości jednomiesięcznej pensji wraz ze wszystkimi dodatkami.

§ 21.

Dozorcy domowi mają prawo do korzystania co rok z płatnego, nieprzerwanego urlopu w wysokości 8 dni po roku pracy i 15 dni po trzech latach pracy.

Na czas swego urlopu dozorca powinien powierzyć wykonywanie swoich czynności bądź dorosłemu członkowi swej rodziny, bądź innej osobie za zgodą właściciela nieruchomości, z zastosowaniem przepisów § 15 niniejszego orzeczenia.

Warunki wynagrodzenia.

§ 22.

Za czynności, związane z pełnieniem obowiązków dozorca, otrzymuje tenże oprócz świadczeń, wymienionych w § 17 niniejszego orzeczenia, następujące wynagrodzenie, płatne miesięcznie z dołu, stosownie do podziału ulic, placów i zaułków m. Białegostoku na trzy klasy, zaś posesyj na trzy kategorie, zawartego w §§ 23 i 24 niniejszego orzeczenia.

Na żądanie strony w przypadkach wyjątkowych Sąd Pracy władny jest orzec przeniesienie poszczególnej nieruchomości z jednej grupy lub klasy do drugiej.

§ 23.

Ulice, place i zaułki w Białymstoku pod względem płacy dozorców domowych zaliczone są do następujących trzech klas:

Dozorcy stale zamieszkali w posesji.

Klasa I-sza			Klasa II-ga			Klasa III-cia		
Kat. A.	Kat. B.	Kat. C.	Kat. A.	Kat. B.	Kat. C.	Kat. A.	Kat. B.	Kat. C.
zł	zł	zł	zł	zł	zł	zł	zł	zł
80	58	36	58	36	26	36	26	18

Dozorcy przychodzący.

Klasa I-sza			Klasa II-ga			Klasa III-cia		
Kat. A.	Kat. B.	Kat. C.	Kat. A.	Kat. B.	Kat. C.	Kat. A.	Kat. B.	Kat. C.
zł	zł	zł	zł	zł	zł	zł	zł	zł
50	35	22	35	22	15	22	15	10

Klasa I-sza:

ul. Rynek Kościuszki, Marszałka Piłsudskiego (Lipowa), Bronisława Pierackiego (Warszawska), Kilińskiego, Dąbrowskiego, Sienkiewicza (prawa strona do Nr 112 włącznie i lewa strona do Nr 81 włącznie), Mickiewicza (do Ś-to Jańskiej), Kupiecka, Giełdowa, Zamenhofs, Żwirki i Wigury i Jurowiecka (do Nr 24 prawej strony włącznie i Nr 15 lewej strony włącznie).

Klasa II-ga:

ul. Nowy Świat, Częstochowska, Polna, Surażska, Legionowa, Waszyngtona, Ś-go Rocha, Ś-to Jańska, Mickiewicza (od

Ś-to Jańskiej do mostu), Wojewody Kościałkowskiego, Staro-Bojarska, Różańska, Kolejowa, Krakowska, Sosnowa, Fabryczna do Placu Wyzwolenia, Mazowiecka, Białostoczańska, Bożniczna i Jurowiecka (od Nr 25 z prawej strony i od Nr 16 z lewej strony).

Klasa III-cia:

Wszystkie pozostałe.

§ 24.

Domy miasta Białegostoku pod względem płacy dla dozorców domowych są zaliczone do następujących trzech kategorii:

Kategoria A:

Domy piętrowe, jak również domy lub posesje o 2-ch frontach, w których mieszczą się instytucje lub przedsiębiorstwa o charakterze przemysłowym lub handlowym oraz wszystkie warsztaty rzemieślnicze, zatrudniające więcej niż 3 osoby.

Kategoria B:

Domy parterowe, w których mieszczą się instytucje lub przedsiębiorstwa, wymienione pod kategorią A oraz domy piętrowe, nie mające powyższych instytucyj i przedsiębiorstw.

Kategoria C:

Domy parterowe, nie mające instytucyj i przedsiębiorstw.
Białystok, dnia 2 czerwca 1937 r.

Przedstawiciel Ministerstwa Opieki Społecznej
Inspektor Pracy 34 Obwodu

(—) *H. Wolanin*

Przedstawiciel Ministerstwa Sprawiedliwości
Przewodniczący Sądu Pracy w Białymstoku

(—) *St. Brosz*

Przedstawiciel Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
prow. Referendarz Urzędu Wojewódzkiego

(—) *St. Korwin-Myczkowski*

TŁOCZONO Z POLECENIA MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

ZAMÓWIENIA I WPLĄTY NALEŻY KIEROWAĆ POD ADRESEM
MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ, WARSZAWA UL. DŁUGA 38/40.

Drukarnia Państwowa Nr 91847. 26.VI.1937. 1000.